

Delyth Jewell AS
Cadeirydd
Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg,
Chwaraeon a Chystylliadau Rhyngwladol
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1SN

SeneddCulture@senedd.cymru

6 Mehefin 2024

Annwyl Gadeirydd,

Datblygu'r ddarpariaeth Gymraeg ôl-16

Diolch am eich llythyr dyddiedig 30 Ebrill 2024 ynghylch datblygu darpariaeth Gymraeg ôl-16. Rwy'n falch o ddarparu'r wybodaeth ganlynol mewn ymateb i'r cwestiynau a godwyd yn eich llythyr.

Effaith bosibl penderfyniadau cyllido 2024-25

Yn y lle cyntaf, hoffwn roi diweddariad ar yr argymhelliad a gododd wedi'r craffu ar y Gyllideb Ddrafft 2024-25, sef:

“Dylai Llywodraeth Cymru, fel rhan o'r gwaith o gasglu gwybodaeth am effaith toriadau i'r gyllideb ar dargedau Cymraeg 2050, ddarparu asesiad o effaith bosibl penderfyniadau cyllido ar nifer y dysgwyr sy'n gallu cael gafael ar ddarpariaeth ôl-16 yn Gymraeg, ac, yn benodol, prentisiaethau”.

Mae'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol wedi cyflwyno gwybodaeth ychwanegol am effaith Gyllideb 24-25 ar waith ôl-16 y Coleg. Mae copi o'r cyflwyniad hwn ynghlwm wrth Atodiad A er gwybodaeth.

Rwy'n falch o gallu adrodd bod y Coleg wedi cadarnhau na fydd y penderfyniad i gynnal cyllidebau ar yr un lefel a 2023-24 yn arwain at golli swyddi ymhlith ei staff. Fodd bynnag, mae'r Coleg wedi cadarnhau na fydd rhai o'r gweithgareddau a gynlluniwyd yn wreiddiol ar gyfer 2024-25 bellach yn digwydd. Mae beth mae hyn yn ei olygu i ddysgwyr yn profi i fod yn asesiad mwy heriol; yn bennaf oherwydd nifer y cyllidebau sy'n effeithio'n uniongyrchol ar ddarpariaeth yn y sector ôl-16.

Fe wyddoch mai dim ond rhan fach o'r darlun yw'r dyraniadau ar gyfer y Coleg a'r Ganolfan. Y brif ffynhonnell ar gyfer cyllid yw'r dyraniadau prif ffrwd ar gyfer colegau addysg bellach (AB), darparwyr prentisiaethau ac ysgolion chweched dosbarth.

Mae'r setliad ariannol presennol yn un o'r rhai anoddaf yr ydym wedi'i wynebu ers cychwyn datganoli. Er gwaethaf hyn, rydym wedi diogelu darpariaeth ar gyfer pobl ifanc 16-18 oed mewn colegau yn ogystal â chreu Cronfa Rheoli Newid i sicrhau na fydd unrhyw goleg AB yn gweld gostyngiad o fwy na -1% yn eu cyllid prif ffrwd ar gyfer 2024/25, o'i gymharu â 2023/24. Mae trefniadau tebyg hefyd wedi'u rhoi ar waith ar gyfer ysgolion chweched dosbarth, er y gallai rhai awdurdodau lleol o hyd gweld gostyngiad yn eu dyraniadau oherwydd cwmp yn y ddemograffeg.

Gan gydnabod y pryderon a godwyd yn ystod cyfnod craffu'r Gyllideb Drafft, penderfynodd cyn-Weinidog yr Economi wrthdroi'r toriad arfaethedig o £5.25m i'r rhaglen brentisiaethau yn 2024-25 - sy'n golygu y byddwn yn buddsoddi dros £143m y flwyddyn nesaf yn y rhaglen brentisiaethau. Dylai'r gyllideb hon ein galluogi i gynnal nifer y prentisiaethau sydd wedi'u targedu ar gyfer pobl ifanc yn nhymer y Senedd hon.

Er ein bod yn weddol hyderus y gallwn ni gynnal lefelau presennol yn y ddarpariaeth Gymraeg, yr hyn sy'n anoddach ei fesur yw os bydd colli momentwm o ganlyniad i gynnal cyllidebau ar lefelau 2023-24.

Yn dilyn ein buddsoddiad ychwanegol yn 2022-23 a 2023-24, mae'r Coleg wedi darparu cyllid ar gyfer 62 o ymarferwyr yn y sector AB yn ogystal â 21 aseswr prentisiaethau mewn sectorau blaenoriaeth gan gynnwys Iechyd a Gofal Cymdeithasol, Gofal Plant, Busnes, Celfyddydau Creadigol a Lletygarwch. Rydym hefyd wedi cyflwyno model ariannu arloesol sy'n rhoi codiad mewn cyllid ar gyfer darpariaeth brentisiaethau a gyflwynir yn ddwyieithog neu drwy gyfrwng y Gymraeg. Rydym yn obeithiol felly y bydd y swyddi ychwanegol y mae'r Coleg yn eu hariannu ynghyd a'r model ariannu newydd yn arwain at dwf parhaus yn nifer y dysgwyr prentisiaeth sy'n cael mynediad at ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg neu ddwyieithog fel rhan o'u rhaglen.

Byddwn yn monitro nifer y dysgwyr sy'n cychwyn ar brentisiaethau ynghyd a'r ddarpariaeth yn y sector AB yn rheolaidd yn ystod y flwyddyn ariannol hon er mwyn deall yn well effaith cynnal cyllidebau ar gyfer 2024-25; er nad ydym yn disgwyl cael darlun llawn tan ddiwedd y flwyddyn. Byddwn hefyd yn gweithio gyda'r Coleg i nodi blaenoriaethau ar gyfer datblygu sgiliau Cymraeg ac i ddod o hyd i ffyrdd o gynyddu capasiti ar gyfer prentisiaethau cyfrwng Cymraeg a dwyieithog yn y meysydd hyn.

Ymrwymiad i ail-broffilio dyraniadau'r gyllideb

Ein bwriad gwreiddiol oedd ail-broffilio y tu hwnt i dymor tair blynedd y Cytundeb Cydweithio fel ffordd o reoli'r sefyllfa ariannol heriol yr ydym yn ei chanol hi. Gyda'r Cytundeb bellach wedi dod i ben, ni allaf wneud unrhyw benderfyniadau ar gyllidebau ar gyfer 2025-26 ar hyn o bryd.

Rwyf am adeiladu ar lwyddiannau diweddar y Coleg a'r Ganolfan ac, fel chi, nid wyf am gollu momentwm. Wedi dweud hynny, bydd penderfyniadau cyllido terfynol ar gyfer 2025-26 a thu hwnt yn dibynnu ar ein setliadau cyllido o San Steffan ac efallai na fydd y rhain yn ddigonol i fodloni'r holl bwysau a chaniatáu inni wneud popeth yr ydym am ei wneud.

Rwyf hefyd yn ymwybodol mai'r cyllidebau ar gyfer y Coleg a'r Ganolfan yw'r cyllidebau mwyaf yn BEL yr Iaith Gymraeg. Bydd gwario mwy mewn un man yn golygu bod llai i'w wario mewn mannau eraill ac o bosib bydd angen i ni fabwysiadu dull pragmatig er mwyn cefnogi partneriaid allweddol eraill, gan gynnwys yr Eisteddfod, Mentrau Iaith, yr Urdd a'r Mudiad Meithrin i enwi ond rhai.

Lliniaru effeithiau colli momentwm

Rydym yn gwerthfawrogi'n fawr y gwaith y Coleg a'r Ganolfan yn eu gwneud a'u cyfraniadau tuag at amcanion Cymraeg 2050. Nid penderfyniad hawdd oedd cynnal cyllid ar lefelau 2023-24 ac yn naturiol rydym yn poeni am yr effaith bosibl y gallai hyn ei chael ar ddarparwyr a dysgwyr. Fodd bynnag, fel yr amlinellwyd uchod, ni allaf roi unrhyw ymrwymadau o ran cyllid ar hyn o bryd.

Rwy'n falch bod y Coleg a'r Ganolfan wedi datblygu Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth gan y bydd hyn yn helpu i osgoi dyblygu ac yn hwyluso cydweithio effeithiol rhwng y ddau sefydliad.

Rwy'n falch hefyd bod y Ganolfan eisoes wedi cymryd camau i adolygu ei darpariaeth prif ffrwd er mwyn cynnal y cynnig presennol a sicrhau bod ei bod yn gwneud y defnydd orau o'i chyllid grant i ddarparwyr. Rydym hefyd wedi darparu £500k ychwanegol i'r Ganolfan ar gyfer 2024-25 i gefnogi datblygu'r gweithlu addysg. Bydd y cyllid ychwanegol hwn yn ariannu ystod o ddarpariaeth ychwanegol, gan gynnwys cyrsiau wyneb yn wyneb, cyrsiau preswyl a darpariaeth i'r rhai sydd ar fin dechrau eu rhaglenni addysg gychwynnol athrawon (AGA). Bydd y cyllid hefyd yn cefnogi datblygiad parhaus platfform digidol y Ganolfan gan ehangu'r cynnig ar-lein sydd ar gael i'r sector addysg.

Bydd y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil yn gyfrifol am ariannu a goruchwyllo addysg ac ymchwil ôl-16 o fis Awst 2024. Bydd angen i'r Comisiwn weithio'n effeithiol gyda'r Coleg Cymraeg, y Ganolfan, darparwyr ôl-16, ac eraill i sicrhau bod darpariaeth ddigonol ar gael a chynyddu nifer y dysgwyr ôl-16 sy'n astudio trwy gyfrwng y Gymraeg.

Wrth sefydlu'r Comisiwn, rydym yn dwyn ynghyd gyfrifoldeb am strategaeth, cynllunio a goruchwyllo addysg drydyddol o fewn un corff. Bydd hyn yn cryfhau'r fframwaith ar gyfer cynllunio ac ariannu'r ddarpariaeth ôl-16, gan sicrhau dull mwy cydlynol o ddatblygu a chynnal darpariaeth cyfrwng Cymraeg. Y nod yw y bydd y Comisiwn yn cynyddu'r galw am addysg drydyddol Gymraeg ac yn annog unigolion i gymryd rhan mewn addysg Gymraeg. Bydd hefyd yn adeiladu'r galw am addysg drydyddol ac yn annog unigolion i gymryd rhan mewn addysg cyfrwng Cymraeg.

Ym mis Mehefin 2023, penodwyd y Coleg i fod y corff dynodedig i roi cyngor i'r Comisiwn ar ei ddyletswyddau yn ymwneud â'r Gymraeg. Yn ystod 2024-25, bydd y Coleg a'r Comisiwn yn cydweithio i sefydlu partneriaeth gref a fframwaith ar gyfer cynnig a derbyn cyngor. Bydd disgwyl i'r Comisiwn ystyried cyngor y Coleg wrth baratoi ei Gynllun Strategol cyntaf.

Rwy'n ffyddiog y bydd y Comisiwn yn elwa o arbenigedd a phrofiad helaeth y Coleg wrth gefnogi a datblygu addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg.

Cefnogi datblygu'r gweithlu ôl-16

Mae Llywodraeth Cymru yn cefnogi'r sector ôl-16 i ddatblygu gweithlu dwyieithog drwy ei ddyraniadau cyllid i'r Coleg a'r Ganolfan. Darperir cymhellion ychwanegol hefyd i'r rhai sy'n ymgymryd â'r cwrs AB TAR.

Mae'r Cynllun y Gweithlu Cymraeg mewn Addysg yn canolbwyntio'n llwyr ar weithlu ysgolion a chefnogir athrawon sy'n addysgu (neu'n bwriadu addysgu) mewn chweched dosbarth ysgol o dan wahanol linyddau'r Cynllun gan gynnwys Cynllun Cymhelliant Iaith Athrawon Yfory.

Mae'r Coleg yn arwain ar ddatblygu'r gweithlu AB a Phrentisiaethau ac mae ganddo nifer o gynlluniau hyfforddi ar waith i ddatblygu sgiliau iaith ac addysgeg staff, yn amrywio o'r rhai sy'n rhugl ac yn hyderus yn eu sgiliau Cymraeg i staff sy'n cychwyn ar eu taith o ddysgu'r Gymraeg.

Mae cynlluniau'r Coleg yn cynnwys Rhaglen Datblygu Genedlaethol Sgiliaith, y Rhaglen Datblygu Staff Academaidd, Cynllun Gwreiddio, ac maent hefyd yn ariannu ysgoloriaethau ymchwil PhD sy'n cynyddu gallu sefydliadau Addysg Uwch i gynnig cyrsiau cyfrwng Cymraeg. Mae'r Coleg hefyd yn trefnu cynadleddau blynyddol a gwobrau staff, gyda'r nod o ymgorffori dwyieithrwydd drwy feithrin cymuned o staff dwyieithog ar draws y sector.

Mae'r Coleg yn darparu cefnogaeth i bartneriaethau AGA yn ogystal â chynnal dau brosiect penodol i ddatblygu hyder myfyrwyr er mwyn gallu addysgu drwy'r Gymraeg, ac i ddenu myfyrwyr yn ôl i Gymru i addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg.

Yn ogystal, derbyniodd y Coleg gyllid ychwanegol yn 2023-24 i redeg cynllun mentora i gryfhau ac annog sgiliau Cymraeg myfyrwyr ar gysiau TAR AB ym mhrifysgolion Cymru.

Mae ein cyllid i'r Ganolfan yn cefnogi ystod o ymyraethau ar gyfer y gweithlu ôl-16, gan gynnwys y cynllun Cymraeg Gwaith a ddarperir ar y cyd â'r Coleg. Mae'r cynllun yn cefnogi tua 700 o ymarferwyr yn flynyddol yn y sector AB i wella eu sgiliau iaith.

Rydym hefyd yn darparu grant cymhelliant i fyfyrwyr TAR AB gwella eu sgiliau addysgu a dysgu Cymraeg. O dan y cynllun, gall myfyrwyr sy'n astudio unrhyw bwnc (ac eithrio'r Gymraeg) wneud cais am grant ychwanegol o £1,000 ac mae darparwyr AGA wedi ymrwymo i ddarparu cyfleoedd (hyd at 40 credyd) ar y cwrs i ddatblygu sgiliau Cymraeg.

Adroddiad ar yr Adolygiad o Gymwysterau Galwedigaethol yng Nghymru - Argymhelliad 18

Mae argymhelliad 18 yn argymhelliad penodol i'r Comisiwn newydd weithio gyda'r Coleg Cymraeg i ddatblygu ffordd y gall staff sy'n medru siarad Cymraeg, os ydynt yn fodlon, gefnogi amrywiaeth o ddarparwyr dysgu.

Gyda'r Comisiwn ond yn dod yn gwbl weithredol o fis Awst 2024, mae'n rhy fuan i ni ateb y cwestiwn hwn. Byddwn yn cyfarfod yn rheolaidd â'r Comisiwn yn ystod blwyddyn academaidd 2024/25 a byddwn yn rhoi diweddariad cyn gynted ag y bo modd.

Cynnydd ar Argymhellion yn yr Adroddiad ar yr Adolygiad o Gymwysterau Galwedigaethol yng Nghymru

Mae Cymwysterau Cymru a swyddogion Llywodraeth Cymru wedi bod yn cwrdd yn rheolaidd i drafod yr ymateb i'r argymhellion yn yr Adroddiad ac rydym wedi darparu cyllid ychwanegol o £50k i Gymwysterau Cymru yn 2024-25 er mwyn ymateb yn gyflymach i rai o'r argymhellion.

Mae Cymwysterau Cymru eisoes wedi cychwyn gweithredu rhai o'r argymhellion, ac ar hyn o bryd mae wrthi'n cytuno, drwy ei Fwrdd, y dull y gall ei gymryd i weithredu'r holl argymhellion o'r Adroddiad sy'n berthnasol i'w waith. Mae'n bwriadu cyhoeddi ei ddull gweithredu yn yr hydref 2024.

O ran cymwysterau cyfrwng Cymraeg, mae strategaeth [Dewis i Bawb](#) Cymwysterau Cymru yn nodi'n glir ei ymrwymiad i'r Gymraeg ac i gynyddu nifer y cymwysterau cyfrwng Cymraeg sydd ar gael i ddysgwyr yng Nghymru. Mae'n rhaid i gyrff dyfarnu eisoes sicrhau bod eu holl gymwysterau [Cymeradwy](#) ar gael i'w hasesu yn Gymraeg.

O fis Medi 2027, bydd yn ofynnol i gymwysterau sy'n cael eu cynnig i bobl ifanc 14–16 oed fod ar gael i'w hasesu yn Gymraeg. Ar gyfer cymwysterau ôl-16 Dynodedig, mae Cymwysterau Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff dyfarnu gymryd pob cam rhesymol i gynyddu argaeledd asesiadau drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n gweithio'n agos gyda chyrrff dyfarnu a rhanddeiliaid i dargedu cymwysterau dynodedig ôl-16 sydd ar gael yn Gymraeg ac yn darparu cyllid grant i gyrff dyfarnu i gynyddu nifer y cymwysterau galwedigaethol cyfrwng Cymraeg y maent yn eu cynnig. Yn ystod blwyddyn ariannol 2023-24 darparodd Cymwysterau Cymru gyllid grant o bron i £226k i 8 corff dyfarnu er mwyn cefnogi cymwysterau ac asesiadau sy'n berthnasol i tua 90 o gymwysterau.

Ochr yn ochr â'r Grant Cymorth Iaith Gymraeg, mae Cymwysterau Cymru wedi cymryd sawl cam arall dros y pum mlynedd diwethaf i gefnogi'r system gymwysterau a chynyddu argaeledd cymwysterau cyfrwng Cymraeg. Mae'n parhau i gynnal ei gyfres o [adolygiadau sector cam 2](#) sy'n canolbwyntio ar sicrhau bod ystod addas o gymwysterau cyfrwng Cymraeg ar gael. Mae'n cyfarfod yn rheolaidd â'r cyrrff dyfarnu sy'n dyfarnu nifer uchel o gymwysterau galwedigaethol i flaenoriaethu meysydd sydd angen cymwysterau cyfrwng Cymraeg ychwanegol. Mae hefyd wedi sefydlu grŵp i rannu arfer gorau ymhlith cyrrff dyfarnu sy'n darparu cymwysterau cyfrwng Cymraeg, ac wedi sefydlu partneriaeth strategol gyda'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol.

Ar hyn o bryd mae Cymwysterau Cymru yn datblygu strategaeth newydd a fydd yn disodli ei strategaeth Dewis i Bawb. Bydd y strategaeth Cymraeg newydd, y mae'n bwriadu ei chyhoeddi yn 2025, yn dod a'r holl waith mewn perthynas â chymwysterau Cymraeg a chyfrwng Cymraeg at eu gilydd. Yn ddiweddarach eleni byddwn yn ymgysylltu â rhanddeiliaid i ofyn am eu barn ar ein strategaeth arfaethedig.

Ymrwymadau ariannu

Mae ein hymrwymadau ariannu ar gyfer blwyddyn ariannol 2024-25 wedi'u nodi isod.

Coleg Cymraeg Cenedlaethol

Grant Craidd	£7,063,000
Cyllid Ychwanegol y Cytundeb Cydweithio	£2,825,000
Y Gymraeg fel Pwnc (cefnogi ysgolion i gynnis Cymraeg fel pwnc lefel-A)	£125,000
Fframwaith Cymwyseddau Iaith (i gefnogi'r ddarpariaeth o'r Fframwaith ar draws darparwyr AGA)	£25,000
Cyllid ychwanegol i adnoddau addysgol Additional	£150,000
Cyfanswm	£7,063,000

Y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol

Mae elfennau o gyllidebau'r Ganolfan yn cefnogi datblygiad sgiliau ôl-16; nid ydym yn gallu dadgyfuno'r union symiau a wariwyd ar sgiliau ôl-16. Mae cyllideb y Ganolfan ar gyfer blwyddyn ariannol 2024-25 fel a ganlyn.

Cymraeg Gwaith	£2,500,000.00
Ymlaen Gyda'r Dysgu (cyllid ychwanegol sy'n cefnogi darpariaeth ar gyfer pobl ifanc 16-25 oed a'r gweithlu addysg)	£1,675,000.00
Grant Gweithredol (costau rhedeg y Ganolfan)	£1,900,000.00
Grant Rheolaidd (grantiau ar gyfer darparwyr Dysgu Cymraeg)	£8,810,000.00

Cynllun Camau (cynllun ar gyfer ymarferwyr Gofal Plant)	£45,000.00
Cyllid y Gweithlu Addysg	£570,000.00
Cyfanswm	£15,500,000.00

Grantiau ychwanegol a ariennir drwy'r dyraniadau prif ffrwd ar gyfer colegau AB a chweched dosbarth ysgolion

Colegau Addysg Bellach	£3,900,000
Chweched Dosbarth Ysgolion	£2,996,000
Cyfanswm	£6,896,000

Cyllid ychwanegol i Darparwyr Prentisiaethau

Blwyddyn Academaidd 2022/23	£920,085
Blwyddyn Academaidd 2023/24 (Awst 2023 – Ebrill 2024)	£762,281

Setiau data a ffynonellau data

Mae chwe phrif set ddata yn cael eu defnyddio gan Lywodraeth Cymru a'i phartneriaid cyflenwi:

- Cofnod Dysgu Gydol Oes Cymru (LLWR) - mae data a gesglir gan Lywodraeth Cymru drwy LLWR yn sail i sawl agwedd ar ein gwaith, gan gynnwys cynllunio, ariannu, monitro a sicrhau ansawdd darpariaeth ôl-16 mewn colegau AB a darparwyr prentisiaethau. Mae'r data hefyd yn darparu'r ffynhonnell swyddogol o ystadegau ar ddysgwyr ôl-16.
- Casglu Data ôl-16 (PLASC) – data a gesglir gan Lywodraeth Cymru i gyfrifo dyraniadau cyllid chweched dosbarth ysgolion o dan reolaeth awdurdodau lleol. Mae'r data hefyd yn cael ei ddefnyddio i fonitro cyflawniadau, gan gynnwys cyfrifo mesurau cyflawniad ôl-16 sy'n edrych ar gadw a chyflawniad disgyblion sy'n dilyn rhaglenni Safon Uwch, galwedigaethol a Bagloriaeth Cymru.
- Data addysg uwch – sy'n cael ei gasglu a'i gyhoeddi drwy'r Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA).
- Data Dysgu Cymraeg – data ar ddarpariaeth Dysgu Cymraeg a gasglwyd ac a gyhoeddwyd gan y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol.
- Ystadegau y Gweithlu Addysg – gwybodaeth am y gweithlu addysg yng Nghymru, gan gynnwys staff mewn lleoliadau AB a lleoliadau dysgu yn seiliedig ar waith, a gasglwyd ac a gyhoeddwyd gan Gyngor y Gweithlu Addysg.
- Cronfa ddata Cymwysterau yng Nghymru - sy'n cynnwys manylion yr holl gymwysterau sydd wedi'u cymeradwyo neu eu dynodi i'w dysgu yng Nghymru ar gyfer dysgwyr o dan 19 oed, gan gynnwys eu hargaeledd yn y Gymraeg.

Mae cyrff dyfarnu unigol hefyd yn casglu gwybodaeth am y dysgwyr sy'n cofrestru ar gyfer eu cymwysterau.

Mae'n wir bod heriau gyda'r data a gyflwynir gan golegau a darparwyr prentisiaethau drwy LLWR, o ran sut mae darparwyr yn cyflwyno data, a gyda chywirdeb y data a gyflwynir. Mae hyn yn ei dro yn effeithio ar ein gallu i osod targedau a mesur perfformiad yn erbyn y targedau. Mae hyn yn bryder sydd hefyd yn cael ei rannu gan y Coleg, sy'n defnyddio data LLWR i osod targedau a monitro'r ddarpariaeth ar gyfer ei grantiau darparwyr.

Un o'r prif heriau sy'n ein hwynebu yw maint y setiau data ac ehangder y gwahanol gweithgareddau dysgu sydd yn cael eu cyflwyno'n flynyddol i LLWR. Mae maint a chymhlethdod y setiau data yn golygu bod cyrraedd dull cyflwyno cyson ar draws colegau a darparwyr prentisiaethau yn heriol heb son am yr adnoddau sylweddol sydd eu hangen ar gyfer dadansoddi'r data. Mae cyflwyno meysydd data newydd hefyd yn gostus ac mae angen amser ar gwmnïau a darparwyr meddalwedd i gyflawni'r gwaith o'u cyflwyno. Yn ogystal, mae ychwanegu setiau data yn effeithio ar lwyth gwaith staff yn y sector ôl-16.

Her arall yw nodi sgiliau iaith dysgwyr AB a phrentisiaethau oherwydd, allan o reidrwydd, mae'r wybodaeth hon yn cael ei darparu gan y dysgwyr eu hunain. Nid yw'n ymarferol gofyn i ddarparwyr asesu gallu ieithyddol ar gyfer ryw 45,000 o ddysgwyr AB llawn amser neu'r 46,000 o ddysgwyr ar raglenni Prentisiaeth. Mae hyn yn golygu ein bod yn dibynnu ar wybodaeth gan ddysgwyr sy'n aml yn tanamcangyfrif eu sgiliau Cymraeg.

Mae swyddogion wedi bod yn gweithio gyda darparwyr AB a prentisiaethau i wella cywirdeb y data a gyflwynir i LLWR, a bydd y gwaith hwn yn parhau ar ôl mis Awst pan fydd y cyfrifoldeb am gasglu data trwy LLWR yn symud i'r Comisiwn. Rydym hefyd yn gweithio i wella ein gallu i ddadansoddi data cyswllt, a fydd yn rhoi gwell dealltwriaeth i ni o ddewisiadau dysgwyr pan fyddant yn 16 oed a'r galw yn y dyfodol am ddarpariaeth ôl-16 Gymraeg.

Mae swyddogion hefyd wedi datblygu cynigion ar gyfer mesur lefel dysgwyr newydd ar gyfer AB a phrentisiaethau. Ar hyn o bryd, cyfrifir ystadegau ar gyfer dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg neu'n ddwyieithog mewn sefydliadau AB ac ar raglenni Prentisiaethau ar sail gweithgaredd dysgu. Bydd y mesur newydd hwn yn rhoi allbwn lefel dysgwr i ni sy'n ystyried gwahaniaethau o ran maint rhwng gweithgareddau a bydd yn ein galluogi i gymharu data ar brentisiaethau a darpariaeth AB ar sail debyg am debyg.

Mae cynigion cychwynnol ar gyfer mesur lefel dysgwyr wedi'u rhannu â darparwyr a bydd y gwaith o baratoi'r mesur newydd yn parhau yn 2024-25. Byddwn yn gweithio'n agos gyda'r Coleg i ddeall ac ymateb i'w gofynion data yn well.

Rhannu arferion da

Fel rhan o'i gylch gwaith, mae'r Coleg yn cefnogi nifer o rwydweithiau sydd â'r nod o rannu arfer da wrth ddatblygu darpariaeth ôl-16 trwy'r Gymraeg. Mae Bwrdd Strategol ôl-16 y Coleg yn dwyn ynghyd gynrychiolwyr o addysg bellach, darparwyr prentisiaethau a chyflogwyr i rannu arfer da a chynghori ar flaenoriaethau ar gyfer cyflawni. Mae'r Coleg hefyd yn rhedeg cynllun Gwreiddio ar gyfer staff yn y sector AB a Phrentisiaethau sydd naill ai'n gweithio'n ddwyieithog neu sydd eisiau gweithio'n ddwyieithog. Mae'n rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i staff am adnoddau newydd a chyfleoedd hyfforddi a rhwydweithio.

Mae Porth Adnoddau'r Coleg yn lyfrgell ar-lein sy'n llawn adnoddau addysgu digidol Cymraeg a dwyieithog i staff a myfyrwyr mewn colegau AB a phrifysgolion. Mae hefyd yn cynnwys nifer o adnoddau i gefnogi prentisiaid. Mae platform Hwb Llywodraeth Cymru

hefyd yn caniatáu i ddarparwyr ôl-16 rannu adnoddau i gefnogi darpariaeth cyfrwng Cymraeg a dwyieithog.

Mae gan y Coleg chwilytydd cyrsiau ar ei wefan sy'n caniatáu i ddarpar fyfyrwyr a myfyrwyr adnabod cyfleoedd dysgu cyfrwng Cymraeg mewn sefydliadau addysg uwch ar gyfer pob pwnc yn hawdd. Mae'r chwilytydd hefyd yn caniatáu i fyfyrwyr nodi pa gyrsiau sydd â chyfleoedd ysgoloriaeth yn gysylltiedig â nhw.

Mae Cymwysterau Cymru hefyd wedi sefydlu Grŵp Rhanddeiliaid i ystyried y Gymraeg ac ehangu'r cynnig yn y sector ôl-16. Mae'r Grŵp yn cynnwys aelodaeth yn y colegau, prentisiaethau a'r sectorau ysgolion.

Galw presennol ac yn y dyfodol am ddarpariaeth Dysgu Cymraeg

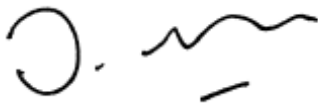
Mae'r Ganolfan yn parhau i fonitro'r nifer sy'n manteisio ar ei darpariaeth Ymlaen gyda'r Dysgu ar gyfer pobl ifanc 16-25 oed, ac maent yn paratoi ymgyrchoedd marchnata a chyfathrebu sy'n targedu pobl ifanc o'r grŵp oedran hwnnw yn benodol. Mae'r Ganolfan hefyd yn gweithio mewn partneriaeth â cholegau AB a sefydliadau Addysg Uwch, darparwyr prentisiaethau, a sefydliadau eraill fel Gwobr Dug Caeredin i sicrhau bod pobl ifanc yn ymwybodol o'r cynnig Dysgu Cymraeg. Mae'r Ganolfan hefyd wedi ffurfio partneriaeth â Gwobr Dug Caeredin i sicrhau bod pobl ifanc yn gallu defnyddio dysgu Cymraeg fel cyflawniad sgiliau cydnabyddedig.

Er mwyn annog gweithlu cynaliadwy o diwtoriaid, mae'r Ganolfan hefyd yn cynnal cwrs blynyddol "Tiwtoriaid Yfory" i ddenu mwy o israddedigion ifanc i fod yn diwtoriaid Dysgu Cymraeg.

Rwyf wedi gofyn i'r Ganolfan baratoi gwerthusiad o'r rhaglen Ymlaen gyda'r Dysgu, a ddylai gynnwys argymhellion ar gyfer prif ffrydio'r ddarpariaeth yn y blynyddoedd i ddod. Disgwylir i hyn gael ei gyflwyno ar ddiwedd 2024-25. Trafodir y gwerthusiad hwn a'r nifer sy'n manteisio ar y rhaglen yn rheolaidd fel rhan o'r broses rheoli grantiau.

Yn ystod 2022/23, cafodd 2,170 o ddysgwyr 16-25 oed fynediad at ddarpariaeth Dysgu Cymraeg gyda'r Ganolfan. Mae 1,790 o ddysgwyr rhwng 16 a 25 oed wedi cofrestru gyda'r Ganolfan yn ystod 2023/24 - mae'r cofrestriadau hyn yn cwmpasu'r cyfnod rhwng Awst 2023 a Mawrth 2024.

Yn gywir

Jeremy Miles AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni, a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Economy, Energy, and Welsh Language